

subiectis, inconsulto Episcopo, & sine illius approbatione, Confessarios ordinarios, aut extraordinarios deputare; ut videre est in citatis eorum Constitutionibus, quæ licet in Hispaniarum regnis suspensæ fuerint in vim celsam Brevis Urbani Papæ VIII. relati apud Lezanam *consult. 40. num. 116.* in aliis tamen orbis Catholici regionibus, pro quibus ejusmodi Brevia suspensiva non prodierunt, omnimodæ executioni demandari debent; quemadmodum Ultramontani etiam Scriptores fatentur, Thomassinus *de veteri. & nova Ecclesie disciplina part. 1. lib. 3. cap. 40. num. 7.* Van-Espen *Juris Ecclesiastici tom. 2. tit. 6. de Sacram. Pœnit. n. 21.* Cabassutus *in Theor. & Prax. Juris Canon. lib. 1. cap. 11. num. 18.* Genett. *in Theologia Moral. tom. 4. tract. 6. de Sacram. Pœnit. c. 8.* Natalis Alexander *in Theologia Dogmat. & Moral. lib. 2. de Sacram. Pœnit. art. 10. regul. 7.*

X. Ad idem rerum genus pertinent ea quæ sequuntur. Sacra Tridentina Synodus *sess. 25. cap. 10. de Regular.* providè constituit, ut Superiores etiam Regulares Monialibus sibi subditis Confessarium extraordinarium bis, aut ter in anno offerre tenerentur. Sed, quoniam hujusmodi Confessarius semper ex ipso Superiori Regularis Ordine deligebatur, idque pusillus fortè mulierum animos in graves sæpè angustias conjiciebat; sub Innocentio Papa XIII. post diuturnum examen circa plura disciplinæ capita, quæ pro Hispaniarum regnis definiendâ ad stabilienda proponerentur, habitum in Congregatione particulari ad id deputata, cui nos, tunc in minoribus constituti, Secretarii officium præstitimus, hoc etiam constitutum fuit, ut Superiores Regulares Monialibus sibi subiectis semel saltem in anno Confessa-

rium extraordinarium deputarent Presbyterum aliquem ad id approbatum, secularem; vel alterius Ordinis Regularem; quod si id ab ipsis negligenter, tunc Episcopi, pro sui arbitrio, & conscientia, deputationem hujusmodi facere valerent, nec illa quovis titulo, aut prætextu à Superioribus Regularibus impediri posset; ut videre est in litteris Apostolicis ab Innocentio XIII. editis quarum initium est *Apostolici ministerii*, quasque deinceps à Benedicto XIII. in forma specifica confirmatas, nos ipsi ad supremum Pontificatum assumpti, hac parte, ad universum Orbem Catholicum expressè extendimus, & amplivimus per nostram Constitutionem, quæ incipit *Pastoralis Curæ*, quæque extat *tom. 2. Bullarii nostri n. 56.*

XI. Utque alios aliquot casus enumerando exequamur, in quibus Regulares subiecti sunt Episcopis tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, omittendi non sunt reuuentes accedere ad publicas processiones, contra decretum Concilii Tridentini *sess. 25. cap. 13. de Regular.* Predicantes in Ecclesiis suorum Ordinum Episcopo contradicente, vel non petita ab eo benedictione, aut in alienis Ecclesiis sine ejusdem Episcopi licentia, contra decreta ejusdem Tridentini *sess. 5. cap. 2. de reform. & sess. 24. cap. 4. ac citatam Constitutionem Inscrutabili Gregorii XV.* Non servantes interdictum ab Episcopo latum, aut dies festos ab Episcopo indictos, vel recusantes promulgare censuras, jussu Episcopi denuntiandas, contra decretum *sess. 25. cap. 12. de Regular.* Conferentes litteras dimissoriales, aut Ordines suis subditis secularibus, contra decretum *sess. 25. cap. 10.* Publicè docentes, non emissa prius Fidei professione coram Episcopo loci, ad normam Consti-

ti-

stitutionis Pii IV. editam anno 1564. Graviter delinquentes in administratione cujuslibet Sacramenti, quemadmodum expressè sancitum fuit à Gregorio XV. in eadem *Constit. Inscrutabili* §. 4. Notoriè, & cum scandalo delinquentes extra claustra; hi quippe, juxta Constitutionem Clementis VIII. editam 8. Martii 1596. puniri possunt ab Episcopo, nisi Superior Regularis, ab Episcopo admonitus, intra eî præfixum ab eodem Episcopo tempus, illos punierit, & de punitione Episcopum certiore fecerit. Delinquentes in personam ipsius Episcopi, ejusque jurisdictionem impediunt, juxta decretum sacre Congregationis Concilii, à Gregorio XIII. approbatum, de quo Fagnanus in *cit. cap. Grave, num. 76.* Transgredientes decretum ab Alexandro VII. editum die 27. Septembris 1659. quo privilegia concessa Prælati, Episcopo inferioribus, quoad usum Pontificalium, intra certos terminos coarctantur, & locorum Episcopis potestas datur, decreti transgressores censuris coercendi. Præsumentes dare habitum sui Ordinis mulieribus Tertiariis, non collegialiter viventibus, inconsulto Episcopo; privilegia enim, quæ ad id faciendum olim Regulares habuerant, ita hodie sunt limitata, ut nulli queant habitum prædictum conferre sine licentia Episcopi; ad quem pateret pertinet præmittere examen conditionum, quas sacre Urbis Congregationes in mulieribus exigunt, quæ inter predictas Tertiarias cooperari pœntur; de qua re pluribus nos disseruimus in *nostra Instit. 29.* ubi ediximus, Regularibus, priusquam à loci Ordinario facultatem obtineant, de qua est sermo, onus incumbere hæc ritè probandi, primò scilicet, se privilegium habere à Sede Apostolica concedendi sui Ordinis habitum fo-

minis non collegialiter viventibus; secundo, feminas habitum actu petentes, esse probatæ vitæ, bonisque moribus præditas; tertio, eas suæ ætatis annum agere quadragesimum; quarto, tot annos reddere ex propriis bonis percipere, quot sunt ad earum alimentum necessarij; quinto denique, non cum aliis eas cohabitare, quam cum personis in primò tantum consanguinitatis; vel affinitatis gradu sibi conjunctis; aliqua vero ex his conditionibus deficiente, debet Ordinarius petitam licentiam denegare. Quæ omnia in *prædicta nostra Institutione* præscripta, jam æta expensa à nobis pariter fuerant, occasione cujusdam causæ *Mabarten.* sacre Congregationis Concilii, cujus Secretarii munere tunc temporis fungebamur, propositæ, & decise 10. Maii 1727. *thesaur. Resolut. tom. 4. pag. 55.*

XII. Sed tædet jam cætera prosequi, in quibus Regulares delegatæ subjacent Episcopi jurisdictioni. Quæ singula exactè & minutissime descripta videre desiderat, citatos legat Cokier, & Fagnanum. Interim nos concludimus, integrum esse Episcopo in Synodalibus Constitutionibus hanc suam exerere delegatam auctoritatem in Regulares, & quandoquæ expedire ut id faciat, ad illos continendos in officio, & irrepetentes abusus cohibendos.

CAPUT XVI.

Modus adhibendus in Constitutionibus respicientibus Regulares.

Etsi Regulares non ignorans, se in predictis casibus Episcoporum subdij jurisdictionibus, cum tamen in Synodalibus Constitutionibus se tangi sentiant, eas multis nominibus impugnant conantur; quod à longa ejusmodi

di

III. Sed quamquam hæc ita se habeant, atramen prædicta Constitutio verbis nimium indefinitis concepta, acriter fuit à Regularibus impugnata, ob rationes quas subnectimus: Summus Pontifex Paulus IV. in sua Constitutione impressa in Bullario Rodriguez, permisit Fratribus minoribus distribuere sacram Eucharistiam in suis Ecclesiis omnibus Christi fidelibus illam petentibus, sola excepta die Paschatis Resurrectionis Dominicæ. Eiusmodi privilegium, confirmatum à S. Pio V. ad omnes Regulares, per communicationem, ut ajunt, extensum est. Verùm, quia Eugenius IV. in sua Constitutione *Fide digna*, 24. pag. 37. tom. 3. part. 3. Bullar. jampridem declaraverat, tempus Paschale, intra quod integrum est Fidelibus annuæ perceptionis Eucharistiæ præcepto satisfacere, non unius, sed quindecim dierum spatio, hoc est, à Dominicâ Palmarum ad Dominicam in Albis, intercludi, dubitatum fuit, an sub limitatione præfati privilegii Regularibus concessi, sola intelligenda esset dies Paschatis, an potius omnes comprehenderentur prædicti quindecim dies. Controversia de qua plura Diana tom. 2. edit. coord. de Eccles. Commun. resolut. 17. usque ad 24. Lezana Oper. tom. 2. verb. Eucharistiæ quod Regulares num. 2. & Tamburini. de Jur. Abbat. tom. 2. disp. 7. quest. 3. n. 2. & 3. sæpius discussa fuit in sacra Congregatione Concilii, quæ censuit, sola die solemnitatis Paschatis, absolute prohiberi Regulares, ne Eucharistiam in suis Ecclesiis porrigant secularibus, etiam si isti jam antea annuæ Communionis præceptum in propria parochia impleverint; aliis verò diebus impediri non posse, quominus illam distribuant, modò secularis, Eucharistico pane in eorum Ecclesiis relictæ, non

se solutos arbitrentur ab obligatione illum percipiendi à proprio Sacerdote. Ex multis, quæ proferri possent, duo seligimus sacre Congregationis decretum. Primum prodit in causa *Burdigalen.* 9. Julii 1644. iterumque confirmatum fuit in una *Senonen.* 11. Junii 1650. lib. 19. decretor. pag. 54. cuius verba sunt: "Sacra Congregatio Concilii, post maturam discussionem, censuit, Archiepiscopum Burdigalensem non posse prohibere Regularibus habentibus privilegia Apostolica, ut à Dominicâ Palmarum usque ad Dominicam in Albis inclusive non valeant ministrare personis secularibus Sacramentum Communionis; non posse tamen iisdem prohibere, ut personis secularibus die Paschatis non administrent dictum Eucharistiæ Sacramentum, etiam si dictæ personæ secularis satisfecissent præcepto Ecclesiæ ac de re edito." Alterum emanavit in causa *Meclinen.* anno 1682. quod in sacre Congregationis Actis ita legitur adnotatum: "Parochi loci Lovanii conquirentes sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum personis secularibus ministrari à Dominicâ Palmarum usque ad Dominicam in Albis à Regularibus, & præsertim Societatis Jesu, prætextu privilegiorum, unde arguuntur iuris parochialibus præjudicium inferri, & Ecclesiæ præceptum eludi, cum non desint nulliò asserentes, se in Ecclesiis Regularium illi satisfecisse; libellum porrexerunt Sanctissimo Domino nostro, ut hisce malis occurreret, vetando Regularibus, ne præfato tempore dictum Sacramentum audeant ministrare. Cum autem Sanctitatis suæ placuerit ad sacram Congregationem Concilii remittere hujusmodi preces, Patri Procuratori Provinciae Belgicæ Societatis Jesu, suc-

cessivè communicatas, & proponitur indubium: an Patres Societatis Jesu, naliq; Regulares possint ministrare sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum personis secularibus à Dominicâ Palmarum usque, & per totam Dominicam in Albis. Cui dubio die 31. Januarii ejusdem anni 1682. responsum fuit affirmative, excepto die Paschatis; ita tamen, ut in aliis diebus sacramentis Eucharistiæ à Regularibus intra duas hebdomadas Palmarum, & Paschatis, non satisfaciatur præcepto."

IV. Jam verò hisce decretis, sæpius à sacra Congregatione renovatis, etiam die 14. Januarii 1736. in causa *Suessana Jurium parochialium*, in *Theol. Resol.* tom. 7. pag. 161. & 181. aperte contraire, dicebant Regulares, præfatum Constitutionem Episcopi Midensis, cujus verba adeo generalia erant, ut viderentur liberam facultatem ipsis auferre etiam Eucharistiam in suis Ecclesiis qualibet anni die ministrandi. Et quia Synodalis Constitutio verbis rite expensis, justa deprehensa est Regularium querimonia; ideo sacra Congregatio Concilii die 24. Augusti 1686. eadem Constitutionem corrigi, & reformari jussit.

V. Nullus autem Regularium querimonia esset locus, si Episcopus illis interdiceret, ne solemnè Dominicæ Resurrectionis die ulli secularium sacram Eucharistiam audeant ministrare; aut si severissimis poenis eorum refranaret insolentiam, qui eam falsam, nec certe tolerandam doctrinam in vulgus disseminarent, annuæ scilicet Communionis præcepto posse Fideles in eorum Ecclesiis satisfacere, etenim hæc propositio non solum est aperte contraria Decretali Innocentii III. in *cap. omnis utriusque sexus*, ejusdemque Decretalis communi, usque comprobate

acceptioni, verum etiam contradicit ipsismet Apostolicis, de quibus gloriatur, privilegiis; in his enim facultas fit Regularibus ministrandi in suis Ecclesiis sacram Eucharistiam personis secularibus, expressè & nominatim excepta die Paschatis Resurrectionis Domini, uti audivimus. Quare, cum circa annum 1630. quidam Patritius Cahil, Parochus Dublinensis, inter cæteras propositiones, quas à nonnullis Regularibus in Hibernia degentibus doceri ac spargi audiverat, & quarum iudicium à facultate Theologica Academiæ Sorbonensis postulavit, hanc etiam ab ipsidem Regularibus prolatam ad eandem facultatem detulisset: *Parochiani non tenentur in propria Parochia communicare in Paschate*; etsi Regulares, qui cæteroque alias propositiones, de quibus aecessabantur, unquam à se assertas negabant, hanc unam consuetu suorum privilegiorum obiectu, pro viribus nixi sint defendere; impedit nihilominus non valuerunt, ne eidem hæc, quam iure merebatur, inureretur censura: *Propositio falsa, scandalosa, & temeraria*; quemadmodum refertur in Opere inscripto *Collectio iudiciorum, &c.* edito Parisi anno 1727. pag. 324. 329. & 336.

VI. Idem Episcopus Midensis in sua Synodali Constitutione octava expressè denuntiaverat, se nulli sive Secularium, sive Regularium, Ordines collaturum, qui non servasset temporum interstitia à Concilio Tridentino præscripta; à quibus an quempiam absolvendum Ecclesiæ necessitas, aut utilitas exposceret, id, non à Prelato Regulari, sed à se fore diffidendum, edixerat. Hæc pariter Constitutio in nixa videbatur Tridentino *sess. 33. c. 1. & 13. de reform.* quibus in locis soli Episcopo permittitur causam exa-

minare, propter quam sit aliquis citius, quam jura requirant, ad altiore Ordinem promovendus. Fulcrit insuper videbatur pluribus decisionibus sacræ Congregationis Concilii, quæ sæpius censuit, à sacra Tridentina Synodo, soli Episcopo Ordines collaturum, nequaquam autem Prelato Regulari, litteras dimissoriales concedenti suo subdito Regulari facultatem fieri, hunc, ex juxta causa, ab interstitiorum lege eximendi. Ita quippe ab eadem responsum comperimus in *Nullus 31. Julii 1597. lib. 9. decretor. pag. 18. in Aquen. mense Julii 1589. lib. 6. decret. pag. 18. & in N. N. 12. Septembris 1609. lib. 11. decret. pag. 65.* Attamen, quia Sedes Apostolica, post Tridentinum, nonnullis Regularium Ordinum Institutis privilegium concessit exemptionis ab interstitiis, ideo sacra Congregatio, prædicta die 24. Augusti 1686. rescipit, etiam hanc Constitutionem Synodalem Midensem, esse reformandam quoad eos Regulares, qui habent privilegium concessum post Tridentinum.

VII. Aliud rei, de qua agimus, exemplum spectat facultatem administrandi Sacramentum Pœnitentiæ. Bonifacius VIII. in cap. *Super Cathedralium, de sepulchris, inter Extravag. commun.* statuit, non posse Regulares secularium Confessiones excipere, sine licentia, gratia, & beneplacito Episcopi, in cujus Diocesi commorantur. Benedictus verò XI. in cap. *Inter cunctas, de privilegiis, pariter inter Extravag. commun.* decrevit, Superiores Regulares debere quidem significare Episcopo, fuisse à se quosdam sui Ordinis Fratres deputatos ad audiendas secularium Confessiones, non tamen teneri eorundem Fratrum nomine exprimere, nec certum numerum designare; voluitque insuper, ut, nisi Episcopus

opus intra triduum ad Confessiones excipiendas approbasset, quos Prelatus Regularis ita confusè eidem significaverat, idem nihilominus possent Sacramentum Pœnitentiæ, auctoritate Apostolica, secularibus administrare. Veram hanc Benedicti XI. sanctionem abrogavit Clemens V. in *Clem. Dudum, de sepulchris*, restauravitque Constitutionem editam à Bonifacio VIII. quam denuò renovavit Tridentinum, *sess. 23. cap. 15. de reformat. edicens*, nulli Regularium fas esse; secularium etiam Sacerdotum, Confessiones excipere sine Episcopi approbatione. Hanc porò approbationem, seu licentiam, posse ab Episcopis concedi Regularibus ad certum tempus, & limitari ad certum dumtaxat genus personarum, disertè declaravit Clemens X. in sua Constitutione 10. §. 4. Urbanus VIII. in suis Apostolicis litteris in forma Brevis; anno 1639. datis in causa moti litigii inter Cardinalem Sandovalen, & Regulares illius Diocesanos. Innocentius XIII. in sua Constitutione super Ecclesiastica disciplina in regnis Hispaniarum, edita die 13. Maii 1723. & confirmata à Benedicto XIII. die 24. Septembris 1724. alia Constitutione, quæ extat in Appendice ad Concilium Romanum anni 1725. atque opposita doctrina, quam Regularium plerique venditabant, proscripta est ab Alexandro VII. qui, teste Cabasutio in *theor. & prax. Jur. Canon. lib. 1. cap. 10. num. 13.* die 30. Januarii 1659. hanc propositionem: *Non possunt Episcopi limitare, seu restringere approbationes, quas Regularibus concedunt ad Confessiones audiendas, neque ulla ex parte revocare*: declaravit falsam, temerariam, scandalosam, & erroneam; quæ omnia videri possunt in *nostra Institut. 86.*

VIII. His ita per Tridentinum Concilium, & per Apostolicas Constitutiones decretis atque firmatis, accesserunt opportuna declarationes dubiorum, quibus vexari non destitit sententia textus, licet plana, & prædictarum Constitutionum, de quibus declarationibus à nobis fusiore calamo actum est in *nostra Institut. 86.* Accesserunt acquiescentiæ significationes solemniter editæ à Superioribus Ordinum Regularium, qui & agnovērunt, & ultrò acceptarunt quæcumque decreta fuerant circa necessariam Episcopalem approbationem, ubi Regulares excipere velint secularium Confessiones; seque præmissis legibus teneri, propria subscriptione professi sunt, ut accidit Parisiis in solemnii actu, relato per extensum in *tom. 3. celebris Collectionis Judiciorum pag. 45.* Post hæc omnia, quis crederet, aliquid adhuc reluctantiæ & contraditionis germen excidentium superfuisse? Er tamen ita se res habuit. Note sunt Anglicanæ Ecclesiæ calamitates post illius regni separationem à Catholica unitate, ac Fide; & satis compertum est, quanta curarum & sollicitudinum mole Apostolica Sedes operam dederit, ut pauci Catholici, qui ibidem relictii sunt, in Sanctæ Religionis integritate permanerent, & quot, in eum finem, Ecclesiastici regimini formas, atque rationes excogitare debuērūt; donec Ven. Servus Dei Innocentius Papa XI. per suas litteras in forma Brevis, anno 1688. editas, it tandem constituit, ut tres Vicarii Apostolici, Episcopali characterè insigniti cum titulis Ecclesiarum in infidelium partibus existentium, per diversas illius regni regiones opportune divisa constituerentur, qui Catholicorum in his degen-

Episcopus quidam sibi licuisse autumat, in suis Synodalibus Constitutionibus prohibere, nec ullus Regularium, etsi ceteroquin à se approbatus, accederet ad domum secularium ægotantium, ut eorumdem Confessiones inibi exciperet, siue speciali licentia Parochi proprii ejusdem ægotantis. Displicuit hæc Constitutio Regularibus, eo quod ea non tam imminui, quam prorsus ipsis auferri videretur facultas audiendi secularium Confessiones; neminem quippè facile reperiri aiebant, qui velit sanus Confessorium eligere, à quo nequeat ægotans, & mox fortassè decessurus, sacramentalem absolutionem obtinere; suas proinde adversus decretum quærelas ad sacram Congregationem Concilii detulerunt; eaque, sive ob prædictam rationem, sive potius ne ægotantes, privarentur solatio peccata sua apertendi Confessario, quem optarent, die 14. Decembris 1658. Synodalem Constitutionem ita temperandam censuit, ut liberum quidem sit Regularibus, jam ab Episcopo approbatis, accedere ad domos secularium morbo laborantium, ibique Sacramentum Pœnitentiæ iisdem administrare, hæc tamen adjuncta lege, ut tenerentur exceptæ Confessionis attestacionem, in schedula scriptam, in eadem domo relinquere; qua certior feret Parochus de peractâ ab infirmo Sacramentali Confessione, ut tutò deinde posset cætera Sacramenta eidem conferre.

IX. Non defuit tamen, qui intuenti, exercendæque hæc in Episcopali auctoritate, modum excederet,

CA-

CAPUT XVII.

Aliæ exponuntur earundem querelarum causa.

Hæc de prima querelarum causa.

Alteram, quam, non decretum, sed potius decreti verba interdum Regularibus suppeditant, unicui patefaciet exemplum. Sacrum Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 1. de Regul. præcipit: Ut omnes Regulares, tam viri, quam mulieres, ad Regulæ quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & component.* Hinc autem factum est, ut nonnulli Episcopi non dubitaverint, hanc Tridentini sanctionem in suis Synodis renovare, idemque, ac totidem ferè verbis iterum decernere. Enimverò, cum Episcopi, in sua quilibet Diocesi, sacrorum canonum custodiam habere, atque in id potissimum incumbere debeant, ut quotcum Deo devincti, atque Ecclesiæ obsequii sunt specialiter mancipati, canonum statuta Religiosè custodiant, ad eos quoque pertinent invigilare, ut Regulares ad Regulam, quam professi sunt, suam vivendi rationem component. Atque, ut missa faciamus quamplurima Provincialia Concilia, quæ, ante concessam Regularibus exemptionem ab Episcopi jurisdictione, exactam propriæ Regulæ observationem iisdem & commendarunt, & statutis in transgressores poenis districtè præceperunt, Synodus Provincialis Bituricensis anni 1336. *tom. 7. Collectionis Harduini col. 1600.* quamvis non minus, quam Diocæsanæ jurisdictione careret in Regularibus, nihilominus *cap. 1. ait: Statuimus, præcipimus, & ordinamus, quod Religiosi, cujuscunque status fuerint, Capitulum Ne in agro, & alias Decretales editas super Regu-*

Tom. 1.

laribus Institutis, & constitutiones inviolabiliter custodiant & observent; & Synodus Burdigalensis, habita post Tridentinum, anno nimirum 1583, tom. 10. Collectionis Harduini col. 1366. c. 25. inquit: Superiores, atque Præpositi omnium monasteriorum, & ordinum, omnem curam & diligentiam adhibeant, tam in Capitulis Provincialibus, quam in monasteriorum, etiam commendatorum, visitationibus; ut ipsorum inferiores nec subditi, ex præscripto suæ professionis vitam instituant, & paupertatis, castitatis, obedientiæ, ac, nisi quæ sunt alia, cujusvis monasterii peculiaria vota, & præcepta, firmè iterum & inviolatè observent. Sed, quamquam hæc nemo iniciari audeat, attamen sæpius à Regularibus accusatum est verbum illud *præcipimus*, seu *statuimus*, in Synodalibus Constitutionibus usurpatum; eo siquidem denotari dicebant ordinariam Episcopi in ipsos auctoritatem & jurisdictionem, & nec meram custodiam atque vigilantiam super observatione eorum, quæ aut à Juri communi, aut à Pontificis Constitutionibus, aut à propriis cujusque Ordinis Institutis, sunt Regularibus injuncta. Quapropter sacra Congregatio Concilii justam agnoscens Regularium quærelam, verbum illud *præcipimus*, seu *statuimus*, nedum à Diocæsanæ, verum etiam à Provincialis Synodi Constitutionibus jussit expungi, & decretum in hunc modum reformari: *Intelligent Regulares, se tenere ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptam vitam instituire; sicuti testantur Fagnanus in c. Quod super eis, num. 25. de majorit. & obed. & Matthæo. de Official. c. ult. num. 3. & seq.*

II. Tertiam demùm occasionem impugnandi Synodalia statuta, quam à Regularibus inde arripî diximus, quod

III

ai-

nimirum generatim, atque instar regule tradant, quæ in peculiaribus facti circumstantiis unice determinari possunt, duo demonstrabunt exempla. Summus Pontifex Clemens VIII. die 17. Martii 1596. prævio consilio sacre Congregationis Concilii, sancivit non licere Prælato Regulari litteras dimissoriales concedere suis subditis Regularibus ad Ordines suscipiendos à quocumque Antistite, sed teneri dirigi ad Episcopum Dioecesanum, in cuius scilicet Dioecesi degit Regularis Ordinibus initiandus; si verò Episcopus Dioecesanos abfuerit, aut non sit Ordinationem habiturus, tunc permisit Prælato Regulari suos subditos dimittere ad quemcumque Antistitem, dummodo non in fraudem, hoc est de industria, litteras dimissoriales illis dare distulerit ad tempus, quo prævidebat Dioecesanum Episcopum abfutura, aut Ordinationem non habiturum, quod quidem multis de causis quandoque fieri contingit, & præcipue ut Regularis, ad Ordines promouendos, qui juxta ejusdem Clementis VIII. sanctionem, suæ scientiæ experimentum subire debet coram Episcopo, à quo Ordines petit, declinet examen, quod ab Episcopo Dioecesano severius institui solere novit.

III. Hoc decreto, de quo nos prælixè tractavimus in nostris insit. 23. suffulti aliquot Episcopi, in suis Constitutionibus absolute illicitas pronuntiarunt Ordinationes Regularium, qui cum tempus immineret Ordinationis, è loco recedunt, ubi antea debebant, à eoque alteram commeat Dioecesim, à cuius Episcopo Ordines suscipiunt, & paulo post ad pristinum locum redeunt; omnes quippe prædictæ circumstantiæ recessus; & reditus, vehementem inducunt præsumptionem fraudis, quam abesse voluit Clemens VIII. ut Regu-

lares ab alieno Episcopo, & non à proprio loci, in quo commorantur, licet Ordines suscipere valeant. Enimverò, si minor, aut mulier, è patria recedat, aliò se conferat, ibique aliter, quam patriæ leges requirant, contractum ineat, ac, stipulatione sequuta, in patriam se recipiat, id in fraudem statuti in patria vigentis factum præsumitur, juxta ea, quæ allegantur à Rota decis. 17. n. 17. & seq. parti. 13. recen.

IV. Et nihilominus sacra Congregatio Concilii, ejusmodi Episcoporum Constitutionibus ad trutinam positis, in causa *Nepolitana*, die 5. Septembris 1682. censuit, non posse in presenti universalem regulam constitui, sed judicium elicendum esse peculiaribus facti circumstantiis; quævis enim ex iis, quæ enarravimus, vehemens oriatur fraudis præsumptio, hæc tamen præsumtio aliis contrariis præsumptionibus debilitari, & elidi potest. Etenim, quod attinet ad ipsos subditos Regulares, Ordinibus initiatos, hi facile se excusare valent prætextu obedientiæ debitæ suis Superioribus, à quibus aliò se conferre, & paulo post ad priorem conventum jussi sunt redire, quin rationem scient, propter quam id fuerit ipsis imperatum; Superiores verò statim ostendunt necessitatem monasterii, quod brevem tantum, & non diuturnam exigebat permanentiam illius Religiosi, quem illuc miserunt. Quamvis autem ejusmodi excusationes interdum falsa sint in oculis Dei, hominum corda perserutant, non tamen illic falsæ probari queunt in foro Ecclesiæ. Quæ obrem integrum quidem erit Episcopo laudatam Clementis VIII. sanctionem suis Synodalibus Constitutionibus inserere, ejusque exactam observationem Regularibus indicere, atque inculcare, quod

quod in plerisque Dioecesanis Synodis tam Italiæ, quam Galliæ, prudenter factum refert Hallier de sacr. *Ordinat. part. 2. sect. 5. cap. 7. art. 8. §. 1.* fas etiam erit eidem illicitam quandoque pronuntiare Ordinationem Regularis, quem ex specialibus facti circumstantiis cognoscat verè in fraudem è sua Dioecesi abiisse, ut alivi Ordines reciperet; licebit præterea universim declarare, Regularium è Dioecesi discessionem, imminente Ordinationis tempore, & subditas ad eandem regressionem postquam alibi sunt Ordinibus initiati, numquam carituras fraudis suspitione; verum, propter indicatas rationes, cavendum ei erit, ne generatim, & veluti per modum regulæ, illicitas & fraudulentas statuat habentibus omnes omnino Ordinationes Regularium è sua Dioecesi discedentium, & post susceptos ab alio Episcopo Ordines iterum in eandem sese recipientium.

V. Alterum ejusdem rei haud assimilè exemplum nobis exhibet facultas prædicandi, in Synodalibus Constitutionibus nimirum quandoque Regularibus limitata. Evangelicæ prædicationis ministerium Episcopis præcipue esse conceditum, nemo dubitat. Apostolis quippe, in quorum vices & munus Episcopi successerunt, Christus Dominus, caelos concensurus, peculiariter præcepit: *Euntes in mundum universum, predicate Evangelium omni creature*; quod illi adeo strictè ad se pertinere existimarunt, ut cætera potius Apostolatus munia, quam prædicationis officium, aliis committenda duxerint; cum *Act. 6.* agentes de Diaconorum electione, discipulorum multitudini dixerunt: *Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo, fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spi-*

ritu Sancto, & sapientia, quos constituamus super hoc opus. Nos verò orationi, & ministerio verbi instantes erimus. Hic Apostolus Paulus 1. ad *Corinth. de se ait: Non misit me Christus baptizare, sed evangelizare;* & ad Timotheum scribens *epist. 2. cap. 2.* eum ad prædicationis opus, tamquam sui muneris præcipuum, hortatur, inquit: *Prædicare verbum, in sta oportum, & importunè, argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina.* Persuasum id fuit sanctissimis Ecclesiarum Præsulibus, qui non solum prædicationis ministerium per semetipsos religiosè explebant, sed illud recensentes inter proprias & peculiare Pastoris curas, nullum, ne Presbyterum quidem, coram se è suggestu prædicare permittebant, nisi raro admodum, atque ex sui jussione, & singulari quadam delegatione. Colligimus hoc ex Possidio de August. in *ejus vita cap. 5.* narrante, cum à Valerio Hipponensi Episcopo deputatum fuisse ad sui loco concionandum, *contra usum & consuetudinem Africanarum Ecclesiarum*, ubi solus Episcopus prædicandi officio fungebatur. Chrysostomo itidem eximie & singulari laude veritè Palladius, quod nondum Episcopus factus, *vices Episcopi ageret in prædicatione verbi Dei.* At insequentibus sæculis Episcopi, sive aliis curis nimirum distenti, sive prædicationis muneri illic obdundo impares, illud etiam coram se peragendum aliis demandare passim consueverunt; quocirca Patres Concilii Valentini III. anni 855. *can. 16.* se se mutuo ad verbi ministerium excitantes, novaque lege adstringentes, illud vel per se, vel per alium ministrare, sibi invicem permisissent; ajentes *tom. 5. Collectionis Harduini col. 94.* *Ut unusquisque nostrum sive per se, sive per aliquem, vel aliquos ex Minis-*

tris Ecclesie fideliter doctos, ita verbum per predicatorem tam in urbe, quam foris in plebibus exhibeat, ut omnino eis admonitio & exhortatio salutaris deesse non possit; eandemque permissionem predicandi per idoneum substitutum, Episcopus fecerat Ludovicus Pius Capitular. lib. 1. c. 103. inquit: Episcopus monemus, ut sine per se, sine per Vicarios, pabulum verbi Divini sedulo populo advenient. Non proinde tamen unquam Episcopi penitus subtrahi fuerit ab onere verbum Dei ore proprio annuntiandi; id siquidem, utpote à Christo Domino eorum humeris impositum, nunquam à se abjicere valent, juxta doctrinam D. Thomæ 3. part. q. 67. art. 2. Ad primum, ubi hæc habet: Utrumque officium, scilicet docendi, & baptizandi, Dominus Apostolis injunxit quorum vicem gerunt Episcopi, aliter tamen, & aliter. Nam officium docendi commisit eis Christus ut ipsi per se illud exercerent, tamquam principalissimum. Unde, & ipsi Apostoli dixerunt Act. 6. Non est a quom, nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Officium autem baptizandi commisit Apostolis, ut per alios exercerent. Unde & Apostolus dicit 1. Corinth. 1. Non misit me Christus baptizare, sed evangelizare; & hoc ideo, quia in baptizando nihil operatur meritum, & sapientia Ministrari, sicut in docendo; sed tunc scilicet libertas illis data est, aliorum opera & ministerio uni, cum ipsi, legitimo detenti impedimento Evangelicæ verbi panem suis ovibus frangere neveniente quod luculenter explicavit Innocentius III. in Concilio Lateranensi cap. 10. relato in cap. 15. de officio Ordinar. ubi ait: Cum sæpe contingat, quod Episcopi propter suas occupationes multiplices, vel invidetudines corporales, aut hostiles incursum, seu occasiones alias (ne

diciamus defectum scientiæ, quod in eis reprobandum est omnino, nec de cætero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare verbum Dei populo, maxime per amplas Dioeceses, & effusas; generali Constitutione sancimus, ut Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sine commissas, vice ipsorum, cum per se iidem nequiverint, sollicitè visitantes, eas verbo edificent, & exemplo; & magis disertè Tridentinum sess. 5. cap. 2. & sess. 24. cap. 3. de reform. quibus in locis definiivit: "Prædicationis munus esse Episcoporum præcipuum, eosque teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Jesu Christi Evangelium." Cui decreto inhærens S. Carolus Borromæus in sua prima Synodo Provinciali Act. Eccles. Mediol. part. 1. pag. 2. ita Episcopus est alloquutus: "Nos auctoritatem sanctos sancti Tridentinum Concilii, & veterum Patrum sequuti, in Domino Episcopus hortamur, ut toto peccato in hæc curam incumbentes, greges sibi commissos ipsmet, præsertim in Ecclesia sua, verbo Dei pascant." Quod si levi de causa, aut quodam animi languore impediti, non fecerint, sciant, sibi prætermis necessarii officii Judici Deo præcipue rationem esse reddendam. Sin autem se viderent ferè impeditos cognoverint, per viros idoneos, ex præscripto ejusdem Concilii diligendos, hoc munus studiosissime populo præstent."

VI. Hanc Episcoporum obligationem præ oculis habentes Bonifacius VIII. Benedictus XI. & Clemens V. certumque simul putantes, eidem interdum saltem, ab Episcopo satisfieri, cum concesserunt Regularibus privilegium predicandi in Ecclesiis suorum

Ordinum, atque in communibus placitis, omnes unanimiter, primus quidem in cit. cap. Super Cathedram, de sepulchris, aliter in cit. capit. Inter cunctas, de privilegiis, inter Extravag. commun. & Clemens V. in Clement. Dudum, de sepulchris, horam exceperunt, in qua ipsemet Episcopus prædicat, vel coram se solemniter prædicare facit; tunc enim in eadem civitate, seu oppido, quemlibet inferiorum silere jusserunt, nisi Episcopus ipse aliter judicaverit. Et rectè quidem; etenim, cum solus Episcopus in sua Diocesi sit publicus Doctor, & Magister, indecens profecto est, ut, eo docente, quisquam discipulorum docere præsumat. Porro ad rem præsentem perinde esse videtur, si ipsemet Episcopus magisterii cathedram conscendat, sive alium deputet, qui coram se de suggestu verba faciat; hic quippe tunc non reputatur merus coadjutor, & cooperator Episcopi in prædicationis officio, sicuti à citato Concilio Lateranensi cæteros nuncupatos audivimus, qui ad annuntiandum Dei verbum ab Episcopo destinantur, sed videtur esse speciale instrumentum, quo præsens Episcopus utitur ad suos animi sensus suo populo manifestandos, eumque ad virtutem & pietatem informandum.

VII. Jam verò nulla unquam in sacra Congregatione Concilii fuit difficultas circa prohibitionem factam Regularibus, ne ea hora in suis Ecclesiis conciones habeant, qua Episcopus per semetipsum prædicat; sed semper, & firmiter censuit, ejusmodi prohibitionem in suo robore permanere, atque ad unguem esse servandam. Ita quippe respondit in Pacen. 26. Aprilis 1607. ad 4. dub. lib. 89. Positionum pag. 170. in Bituntina 17. Februarii 1629. lib. 14. decretor. pag. 32. in Brundisina 10. Martii 1645. lib. 17. pag.

445. quinimò eadem Congregatio semper fuit in sententia, licere Episcopo concionem habere ad populum in qualibet suæ Dioecesis Ecclesia, etiam ad Regulares pertineat, juxta ea, quæ congesta leguntur tom. 8. Bullarii Ordin. Prædicatorum, editi ab Antonio Bremund, nunc ejusdem Ordinis Generali Magistro, tit. 5. quæst. 1. num. 37. Sed sæpius questio agitata est super secunda prohibitionis parte, qua interdicitur Regularibus, ne prædicent, quando Episcopus coram se solemniter prædicare facit: quoniam, etsi eadem Congregatio olim respondisset, hæc quoque prohibitionem sustineri, attamen Gregorius XIII. vehementer dubitavit, an id esset usu receptum; sicuti adnotatum reperimus in cit. lib. 89. Positionum pag. 171. Enimvero, cum soleant Episcopi concionibus in sua Cathedrali interesse tempore Adventus, & Quadragesimæ, si prædicta prohibitio vigeret, deberent Regulares ab habendis in suis Ecclesiis concionibus abstinere eo potissimum tempore, quo Fideles illas audire solent, & hæc de causa eorumdem Regularium Ecclesias frequentant. Hæc ratio ratio tantæ efficitur visa est sacre Congregationi Concilii, ut in allegata causa Pacen. 26. Aprilis 1607. dixerit, nulli quidem fas esse concionari, quando Episcopus ipse per semetipsum ad suum populum verba faciat, sed nequaquam impediti Regularibus, ne ea hora in suis Ecclesiis conciones habeant, quando Episcopus coram se solemniter prædicare facit; at postmodum, eadem questione novæ examini subjecta, in citata causa Brundisina 10. Martii 1645. eadem Congregatio mentem suam clarius explicans, declaravit, id esse intelligendum, cum Episcopus consuetis concionibus interest, quæ per annum fieri solent; sed, si idem Episcopus

copus ex causa publica, convocatis Clero, Magistratu, & populo, coram se predicare faciat; tunc illi licere dixit, præcipere Regularibus, ut à predicando abstineant, atque inobedientes poenis etiam censurarum cedere. Eisdem omnes prædictæ rerum circumstantia videntur efficere illam solemnitatem, quam iura requirunt, ut non liceat eodem tempore Regularibus predicare; secus verò accidit, cum tempore Adventus, & Quadragesimæ, Episcopus concioni adest; tunc quippè non videtur Episcopus *facere coram se solemniter predicare*, sed potius concionem audire, quæ etiam eo absente haberetur.

VIII. Quoniam autem in Synodalibus Constitutionibus, seu Episcoporum edictis, non possunt omnia explicari, quæ necessaria sunt ad discernendum, quandonam cum veritate, & proprietate sermonis dici possit, quod *Episcopus faciat coram se solemniter predicare*; hinc eadem sacra Congregatio Concilii, ad præcavendas lites & discordias inter Episcopum, & Regulares, die 12. Julii 1587. censuit, posse quidem Episcopum in peculiari-

bus eventibus, in quibus opportunum reputet solemnem indicare concionem, coram se ab alio habendam, inhibere Regularibus, ne ea ipsa hora in suis Ecclesiis prædicent; minime tamen expedit, ut constitutione, seu edicto illis generatim predicare prohibeat, quotiescumque ipse *coram se solemniter predicare faciet*; inde enim innumera orientur lites, an hæc, aut illa concio, coram Episcopo habita, iis fuerit prædita qualitatibus, seu comites habuerit conditiones, quas sacra Congregatio Concilii ad ejusdem solemnitatem requiri declaravit. Fingit Episcopum, sola motum curiositate celebrem quemdam Oratorem audiendi, eidem injungere, ut solemnem quandam die in sua Ecclesia Cathedrali pium aliquod argumentum è suggestu exponat, atque ad eundem auditorum frequentia cohonestandum, Clerum convocare, Magistratum, & populum; nulla profecto tunc suberit justa causa prohibendi, ne in aliis Ecclesiis, præsertim Regularium concio fiat; & tamen hic casus sub generali constitutionis prohibitione comprehenderetur, & qua cæteroquin fuisset excipiendus.

LIBER DECIMUS.

DE CENSURIS, DE USURIS, ET CONTRACTIBUS; NECNON DE
MULCTIS PECUNIARIIS.

CAPUT PRIMUM.

Censuræ, præsertim latæ sententiæ, Synodaliū Constitutionum transgressoribus, non nisi sobriè, & circumspectè infligantur; ubi etiam de potestate dictas Censuras ferendi.

Censura, uti eam describit Suarez de censuris, disput. 1. sect. 1. est poena spiritualis, & medicinalis, qua homini baptizato, delinquenti, ac contumaci, quorundam spiritualium bonorum usus auferetur ab Ecclesia, donec à contumacia recedat. Omnium gravissima, teste Augustino lib. de corrept. & gratia, capit. 15. est excommunicatio, per quam Fidelis, non hoc, aut illo spirituali bono privatur, sed tamquam putridum membrum, ab Ecclesia abscinditur, atque à Fidelium communione, & consortio separatur; quocirca Cyprianus epist. 62. eam appellat *gladium spirituales, quo superbi, & contumaces ne-*

tantur, dum de Ecclesia ejiciuntur, Neque enim (ait) vivere sibi possunt, cum domus Dei una sit, & nemini salus esse, nisi in Ecclesia, possit; cui concinit Hieronymus, epist. olim 1. nunc 14. ad Heliodorum scribens, n. 8. „In veteri quidem lege quicumque „Sacerdotibus non obtemperasset, aut „extra castra positus lapidabatur à „populo; aut, gladio cervicæ subjecta, „contemptum explebat cruore; nunc „verò inobediens spirituali mucrone „truncatur, aut ejectus de Ecclesia, „rabido dæmonum ore discerpitur.”

II. Quare, cum rationis & equitatis principia suadeant, poenam esse commensurandam culpæ & pro cul-